

RESUM

El capítol II es divideix en dos apartats, mercat de treball i relacions laborals, d'una banda, i Seguretat Social, de l'altra, per mitjà dels quals es fa una anàlisi exhaustiva d'aquests dos àmbits, no tan sols des de la perspectiva de la nostra comunitat autònoma, que constitueix el principal objecte d'aquest estudi, sinó també per posar en relació les dades obtingudes de l'any 2008 a les Illes Balears amb els resultats aconseguits a la resta d'Espanya.

Així, en el primer apartat, dedicat al mercat de treball i les relacions laborals, es recull el comportament de l'activitat, l'ocupació i l'atur en la nostra comunitat autònoma durant l'any 2008, centrant-se en les característiques dels ocupats i dels aturats. S'inclou, així mateix, l'estudi de la negociació col·lectiva i la seva repercussió en els salaris, els accidents de treball i la conflictivitat laboral. El mercat de treball en la comunitat autònoma de les Illes Balears s'ha caracteritzat, en termes generals, per l'augment de la població ocupada, especialment entre les dones, ja que la població masculina, tot i la creació de 82.916 nous llocs de feina, experimenta un descens del 2,3%.

Analizant el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social que, al llarg del 2008 han estat de mitjana 452.241, en comparació amb les dades del 2007, es comprova un descens de 3.453 treballadors ocupats (el que en termes percentuals equival a una disminució del 0,76%), fet que no es registrava a la nostra comunitat autònoma des de l'any 1992.

Per sectors d'activitat, la creació d'ocupació durant l'any 2008 es concentra en el sector agrari que, juntament amb el sector serveis, són els que presenten un increment durant aquest any. En el sector de la construcció i en el sector industrial es registra una disminució de la població ocupada que, en el cas del sector de la construcció suposa una important i destacable desacceleració, que es materialitza en una pèrdua de més de sis mil llocs de feina (2,05% en termes percentuals), circumstància que tampoc es donava des de l'any 1992.

La població estrangera afiliada al llarg del 2008 ha estat, de mitjana, de 83.079 persones, xifra que suposa un increment del 2,9% respecte de l'any passat, amb un pes del 18,4%. Les Balears es converteixen així, en la comunitat autònoma amb el major pes de població estrangera sobre el total de treballadors d'alta a la Seguretat Social. Entre els treballadors estrangers amb nacionalitat de països de Unió Europea, el 65,1% cotitzen en el règim general, i el 31,9% són autònoms, la qual cosa ens mostra la poca significació que tenen a la resta de règims (l'agrari, el de la mar o el de la llar). Per contra, tot i la presència de treballadors estrangers no comunitaris que cotitzen en el règim general de la Seguretat Social i els autònoms, resulta destacable la seva presència en els règims especials (en el règim especial d'empleats de la llar es troben afiliats l'11,8% d'aquest treballadors durant el 2008; mentre que en el sector agrari un total de 1.274 treballadors varen estar d'alta durant aquest any, el que en termes relatius suposa el 54,2% sobre el total de població estrangera afiliada). Així, les Balears esdevenen la comunitat autònoma amb el major pes de població estrangera sobre el total de treballadors d'alta a la Seguretat Social.

La taxa d'atur durant l'any 2008 s'ha situat en el 10,2%, com a mitjana: 3,2 punts per sobre de la taxa del 2007. Les Illes Balears ocupen la setena posició pel que fa a la taxa d'atur més alta en el rànquing per comunitats autònomes durant el 2008. Es subratllen les diferències que es

produeixen en la taxa d'atur segons l'època de l'any, la qual fluctua d'acord amb l'estacionalitat de la nostra activitat econòmica principal, el turisme.

Amb referència als índexs de qualitat del treball, s'ha duit a terme una revisió dels indicadors que varen servir de base a l'estudi publicat l'any 2004, revisió que ha permès una millor anàlisi de la situació del mercat de treball actual. D'aquesta manera, amb l'incorporació de nous indicadors es pot apreciar que les variables en què les Illes Balears estan millor situades respecte de la resta de comunitats autònomes es concentren en els indicadors relacionats amb les relacions laborals, la igualtat de gènere i la cohesió social. Una anàlisi dels indicadors de l'Estratègia europea per a l'ocupació ens mostra, un any més, que les Illes Balears, si bé es troben en una posició millor que la resta de l'Estat, encara no compleixen els objectius establerts per la Comissió Europea a la Cimera de Lisboa.

Quant a les dades y característiques bàsiques de la negociació col·lectiva a les Balears, cal reiterar que es tracta d'una estructura de caire sectorial. Es recullen les dades sobre la negociació col·lectiva, amb efectes econòmics per a l'any 2008, amb el nombre de convenis col·lectius registrats a la nostra comunitat. Els nostres convenis col·lectius sectorials més importants pel nombre de treballadors que ocupen i per les empreses a les quals afecten són els de l'hoteleria, la construcció i el comerç.

Respecte de l'activitat del Tribunal d'Arbitratge i Mediació de les Illes Balears (TAMIB), s'inclouen les dades estadístiques sobre els assumptes sotmesos al TAMIB, amb els procediments de conciliació i mediació i arbitratge, indicant la situació dels expedients per illes. S'observa com l'any 2008 el nombre d'expedients tramitats és de 9.449, i tots són de conciliació/mediació. Globalment considerada, l'activitat del TAMIB s'ha incrementat en 2.875 expedients, és a dir, el 43,34%, percentatge considerablement superior al de l'any passat. També s'inclouen dades relatives a l'activitat del Fons de Garantia Salarial, que durant l'any 2008 ha tramitat un total de 941 expedients, els quals han afectat a 2.211 treballadors.

Finalment, en l'àmbit de la prevenció de riscos laborals, s'hi analitzen les principals accions dutes a terme per la Direcció General de Salut Laboral, la Inspecció de Treball, la Fiscalia i les mútues d'accidents de treball i malalties professionals, així com l'àmbit de la negociació col·lectiva. Quant a la sinistralitat laboral, continua com a factor que mereix una atenció especial tot i que durant el 2008 presenta una disminució del 14,5% en termes relatius. El número total d'accidents de treball en jornada laboral, amb baixa, durant el 2008 és de 24.533, dels quals 161 es varen qualificar com a greus y 18 tingueren conseqüències mortals. S'aprecia una disminució en el nombre d'accidents greus del 17,4%, y del 14,5% dels accidents lleus; correlativament, en el cas dels accidents mortals es produeix una augment respecte de l'any 2007 del 50%.

Pel que fa al segon apartat, el dedicat a la Seguretat Social, es recullen dades relatives a la recaptació líquida de la Seguretat Social, tant en període voluntari com en via executiva, i un anàlisi de les diferents pensions contributives que s'han percebut a les Illes Balears durant l'any 2008, en relació al nombre de pensions i import de les prestacions contributives dels distints règims de la Seguretat Social.

La recaptació líquida de la Seguretat Social a les Illes Balears durant l'exercici del 2008 ha estat de 2.737,32 milions d'euros, xifra que representa un increment del 3,48% respecte de l'any anterior.

El nombre total de pensions contributives que s'han percebut a les Illes Balears l'any 2008 és de 161.430, la qual cosa representa l'1,9% del nombre total de pensions contributives de l'Estat espanyol. La contrapartida monetària del total de pensions contributives ha arribat al valor de 1.430,46 milions d'euros, amb un increment del 6,31%. Per comparació amb les dades relatives als valors mitjans de les pensions de les diferents comunitats autònomes, les pensions mensuals de les Illes Balears tenen un valor de 656,70 euros, i s'han situat sempre per sota de la mitjana nacional. Només Múrcia, Extremadura i Galícia se situen per sota de les Balears. Ara bé, per províncies de l'arc mediterrani, només se situen per sobre de les Balears València, Màlaga i Tarragona.

La pensió contributiva mitjana de Mallorca és de 664,58 euros; la de Menorca, de 661,05 euros; la d'Eivissa, de 632,95 euros, i la de Formentera, de 574,98 euros. La mitjana mensual de les pensions de jubilació és de 740,11 euros; la de les pensions de viduïtat, de 477,08 euros; la de les d'incapacitat permanent, de 733,29 euros; la de les d'orfandat, de 288,05 euros, i les que són a favor dels familiars, de 328,70 euros.

L'import anual dels subsidis ha estat de 127,45 milions d'euros, amb una disminució en relació amb l'any anterior del 0,04%.

Quant a la protecció per atur, la despesa relativa a les prestacions per atur és de 599,16 milions d'euros, xifra que significa una important variació del 38,23% i un increment en el nombre de beneficiaris del 33,77%. D'altra banda, durant l'exercici del 2008 també ha augmentat la cotització de la Seguretat Social el 39,05%, de manera que s'ha arribat a una quantia total de 166,18 milions d'euros.